

tegninger, og saaledes gøre vort til, at ikke blot Adelens og Kongens Bygninger men ogsaa, ligesom Folkemuseet supplere vore andre Samlinger, Borgerstandens Bygninger i Kjøbstæderne blive bevarede. Det er det „Danmark, der forsvinder“, og naar vi ikke passe paa i Tide, saa have vi ikke en Gang Ufbildninger, naturligvis de omhyggelige Ufbildninger, som det her forudsættes. Det kan ikke gøres for det samme Beløb, som alt anvendes til Herregaardene, og der er derfor her foreslaaet en lille Forhøjelse. For ikke at forhale Forhandlingen for længe, vil jeg samtidig gribe Lejligheden til at sige, hvad jeg yderligere har at bemærke om de andre Byggeforetagender, jeg har nævnt. Det forholder sig nemlig saaledes, naar der er Tale om monumentale Restaurationer, i Mod sætning til Byggeforetagender, som ikke have det bestemte Djemed, at ved alle disse Byggeforetagender, der have et frit valgt Djemed, kan man sige, at Kravet maa rette sig efter de Penge, man vil give ud. Man kan naturligvis sætte et vist Minimum, som jeg sagde med Hensyn til disse Kapeller, men i øvrigt, naar man ikke vil give mere, maa man reducere saa meget, man kan; Kravene maa rette sig efter Pengene. Men med de monumentale Restaurationer forholder det sig ganske omvendt; der kan man beslutte, om man vil have dem eller ikke; men mener man, at det er ønskeligt, og rimeligt at gaa til dem, maa Pengene rette sig efter Kravet; saa kan man ikke slippe med mindre end, hvad den monumentale Restauration i sig selv vil kræve; der kan man ikke slaa af og sige: Saa tage vi en mindre monumental Restauration. Der er ikke Grader der. Det er derfor, jeg altsaa med Hensyn til Ribe Domkirke vil sige: Er det Folketingets og Rigsdagens, som det er Regeringens Mening, at Restaureringen skal og bør ske, saa kan det ikke nytte, at sige, at vi kun ville anvende saa meget. Jeg angiver, hvad Maksimum er — det er naturligvis netop rundeligt beregnet, dette Maksimum; det er ikke sagt, at det vil gaa med — men for det er det sikkert, at det kan gøres. Men der kan ikke stilles den Opgave, at foretage en mindre fuldstændig monumental Restauration. Man kan tage en Del af Restaureringen, og ogsaa derom har jeg stillet Forslag i Finansudvalget; men hvad denne mindre Del deraf koster, maa man i alt Fald bevilge. Hvad jeg altsaa fuldt kunde være gaaet ind paa, var, at man for i Nar kunde ned sætte Beløbet yderligere; man kan altsaa lempe, hvad man vil udføre i det ene Nar, og hvad i det andet. Som Sagen nu foreligger, kan jeg

kun paa det varmeste anbefale, at mit oprindelige Forslag bliver vedtaget. Standses fuldstændig eller blot for et Nar kan der ikke, uden at man maa sige, at de hidtil anvendte Penge ere fastede væk eller i alt Fald delvis spildte; og navnlig kan der for Udgravningens Skyld ikke standses uden en Underbygning af Sidestribene; yderligere Oplysninger om og nøjagtige Beregninger af, hvad hele Restaurationen vil koste, vil man ikke kunne naa uden ved et Stillads om hele Kirken. Det forekommer mig i alt Fald, at det vilde være naturligt og nødvendigt, hvis Tinget, hvad jeg jo desværre maa formode, vil følge det Fæltal, her har dannet sig for at udsætte Spørgsmaalet om Ribe Domkirke, at jeg fik en saadan Forøgelse af Bevillingen fra i Fjor, at den kan anvendes saaledes, at Kirken ikke bliver truet i sin Eksistens. Hvad derimod Klosteret angaar, er det jo en Ting, som kan vente. Jeg har i Overensstemmelse med, hvad man kunde vente tidligere, ogsaa i det Tid, jeg har haft med Kirke- og Undervisningsvæsenet at gøre, ment at kunne saa Tingets Dre for, at vi efterhaanden bringe vore gamle Klosterbygninger til en Restauration, navnlig hvor de ere bevarede saa smukt og saa fuldstændigt, som i Ribe. Men det kan naturligvis vente. Det ene Nar er det ikke nødvendigt end det andet, og der er jo intet paabegyndt. Der venter jo et andet Sted en anden stor Klosterbygning, som vi have bevaret fuldstændig fra Middelalderen, nemlig den i Helsingør; den skulde ogsaa frem en Gang, og nu ere Forarbejderne dertil endte. Saa vil jeg med Hensyn til Selsø Kirke bemærke, at der er Forholdet det samme. Nødvendigheden for en Restauration her er givet ved en Shnsforretning, og vi kunne ikke unddrage os derfra. Foruden det, at det altsaa er givet, at der skal restaureres, er Forholdet tillige det, at Kirken er en monumental Bygning, som har en Gendommelighed som ingen eller kun meget saa andre af vore Landsbykirker have, som det i ethvert Billedværk af vore Kirkebygninger findes angivet og nærmere bestemt. Jeg kan altsaa opgive af den Bevilling, hvad der vedrører Kirkehuset; thi det er naturligvis ikke noget monumentalt, og jeg kan opgive Barmendretningen, i det hele taget alt det, der her kun er til Nytte, kan reduceres, men jeg kan ikke opgive, naar der skal restaureres — og det skal der jo i dette Tilfælde — det, som behøves for at restaurere den som et monumentalt Bygningsværk. Derimod er jeg naturligvis glad ved, at man har tiltraadt Bevillingen til Nikolaj Kirke i Svendborg, dog med en